

Uwagi Instytutu na rzecz Kultury Prawnej *Ordo Iuris* **dotyczące rekomendacji z dn. 07 października powstałych w ramach Gdańskiego Panelu Obywatelskiego**

1. Postulat wprowadzenia „Edukacji antydyskryminacyjnej w szkołach dla uczniów i uczennic oraz nauczycieli/pedagogów poprzez warsztaty oraz spotkania z osobami dotkniętymi prześladowaniem” wykracza poza kompetencje gminy. Prawo oświatowe nie przewiduje prowadzenia takich zajęć w ramach edukacji w szkołach. Poza tym, programy tego typu zajęć są często skonstruowane jednostronnie i uniemożliwiają rodzicom realizację ich konstytucyjnych praw gwarantowanych przez art. 48 ust. 1 Konstytucji. Wielokrotnie też, tzw. edukacja antydyskryminacyjna stanowi formę upowszechniania „ideologii gender” oraz postulatów radykalnych ruchów społeczno-politycznych samoidentyfikujących się w oparciu o podejmowanie kontrowersyjnych praktyk seksualnych. Sytuacje takie pozostają w sprzeczności z zasadą bezstronności światopoglądowej państwa wynikającą z art. 25 ust. 2 Konstytucji RP. Również rekomendowane w punkcie 7 „Treningi uważności oraz treningi komunikacji bez przemocy jako narzędzi ułatwiających zauważanie potrzeb różnorodnych osób oraz rozwiązywania konfliktów” dalece wykracza poza przewidziane prawem oświatowym formy działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły (art. 109 Prawa oświatowego).
Lektura rekomendacji nakazuje powziąć obawy o możliwe, instrumentalne ich wykorzystanie w celu wywierania, przez organ prowadzący szkoły, bezprawnej presji ideologicznej na dyrektorach placówek edukacyjnych, rodzicach i uczniach.
2. Europejska Karta Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym, której przyjęcie jest jedną z rekomendacji Panelu Obywatelskiego budzi szereg wątpliwości. Do najważniejszych z nich należą:
 - niezgodność z Konstytucją podstawowych celów Karty, prowadząc do naruszenia podziału kompetencji w administracji publicznej oraz uchwalania aktów prawa miejscowego bez wyraźnej podstawy prawnej (art. 94 Konstytucji);
 - większość celów Karty jest sprzeczna z ustawą o samorządzie gminnym i określonym w niej zakresie zadań własnych gminy (art. 7 ustawy o samorządzie gminnym);
 - ustanowione w Karcie przez międzynarodowe zrzeczenia społeczności lokalnych i regionalnych zobowiązania budzą poważne wątpliwości, co do ich zgodności z ustawą o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeczeń społeczności lokalnych i regionalnych w zakresie w jakim zobowiązują jednostki samorządu terytorialnego do przyjmowania rozwiązań

wykraczających poza granice zadań i kompetencji jednostki samorządu terytorialnego;

- Karta, poprzez zobowiązanie gminy do „Sprawdzania materiałów edukacyjnych szkół i innych programów edukacyjnych oraz metod nauczania, w celu zapewnienia, że zwalczają one stereotypowe postawy i praktyki” (art. 13 ust. 3 Karty) wprowadza kontrolę działalności placówek edukacyjnych w oparciu o ideologiczne kryteria, operujące niezdefiniowaną kategorią stereotypów genderowych („stereotypowych ról kobiet i mężczyzn we wszystkich formach edukacji”). Jednocześnie, prowadzenie tego typu kontroli stanowiłoby naruszenie obowiązującego prawa poprzez ingerencję w kompetencje zastrzeżone dla MEN;

- podstawowym celem Karty jest realizacja perspektywy rodzaju (gender perspective). Realizacja tego celu może prowadzić do odwrotnych od deklarowanych celów. Badania dowodzą, że w krajach, w których ideologia gender została włączona w główny nurt działań publicznych (gender mainstreaming), nasila się przemoc wobec kobiet¹, szczególnie w intymnych relacjach partnerskich (IPV – intimate partner violence)²;

Biorąc powyższe pod uwagę, rekomendacja mająca na celu „Konsultacje społeczne do założeń Równościowego Planu Działania (dokumentu niezbędnego przed przyjęciem Europejskiej Karty Równości Kobiet i Mężczyzn w Życiu Lokalnym)” musi być oceniona zdecydowanie negatywnie.

3. Rekomendacje dotyczące „oznaczania aptek i punktów lekarskich kierujących się klauzulą sumienia” oraz „stworzenia rejestru aptek i punktów lekarskich kierujących się klauzulą sumienia” stanowią naruszenie art. 53 ust. 7 Konstytucji, który wprost zakazuje organom władzy publicznej nakazywać ujawnienia swojego światopoglądu, przekonań religijnych lub wyznania. Prawo to może podlegać ograniczeniom ale nałożonym jedynie w drodze ustawy, a nie poprzez działania jednostek samorządu terytorialnego. Co więcej, rozwiązania tego typu mogą naruszać dobra osobiste osób prowadzących aptekę lub punkt apteczny oraz pracowników tych placówek.

Tworzenie tego typu oznaczeń i rejestrów było ostatnio postulowane przez organizacje i partie polityczne wyraźnie dążące do ograniczenia w stosunku do pracowników aptek możliwości korzystania z konstytucyjnych praw wynikających z art. 53 ust. 1 Konstytucji. Dlatego włączanie się w takie działania przez samorząd terytorialny jest niedopuszczalne w demokratycznym państwie prawa i naruszałoby tym samym nie tylko art. 53 ust. 1 Konstytucji ale też art. 2 i art. 7 Konstytucji RP.

4. Rekomendacja proponująca prowadzenie „Edukacji na temat niebinarności płciowej i fachowej pomocy dla osób mających trudności z określeniem tożsamości płciowej” zmierza zasadniczo do podważania natury ludzkiej płciowości, która stanowi m.in. podstawę ustrojową Rzeczypospolitej (art. 18 i art. 33 Konstytucji). Zaburzenia tożsamości płciowej winny spotkać się z należyłą opieką medyczną i psychologiczną,

¹ Zob. Violence against women: an EU-wide survey. Main results, http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf, s. 28-29.

² Zob. E. Garcia, J. Merlo, *Intimate partner violence against women and the Nordic paradox*, *Social Science & Medicine* 157 (2016), s. 27 i n.

jednak nie powinny stanowić podstawy do działań destabilizujących tożsamość płciową dzieci i młodzieży. Dolegliwości na jakie cierpią osoby doświadczające problemów z identyfikacją płciową stały się ostatnio elementem radykalnych ideologii społeczno-politycznych. Jednak organy administracji publicznej, w tym również organy samorządu terytorialnego, są zobowiązane do przestrzegania konstytucyjnej zasady bezstronności światopoglądowej wynikające z art. 25 ust. 2 Konstytucji. Dlatego też organy samorządu winny się powstrzymać przed działaniami propagującymi poglądy podważające podstawy polskiego prawa rodzinnego ufundowane na normach konstytucyjnych.